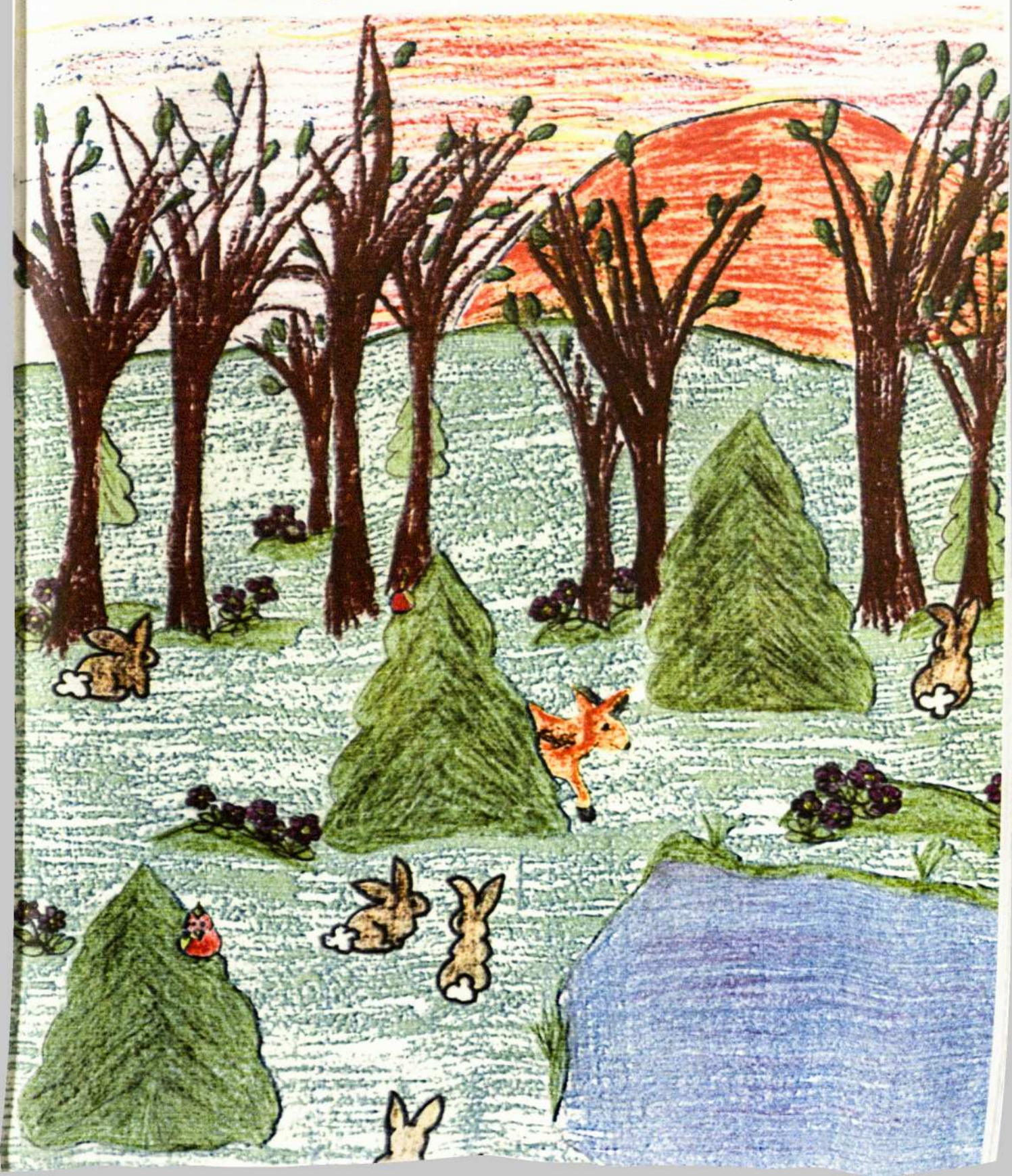

EGLUTÉ

BALANDIS * 2004 * APRIL

VOL 55/NR. 4

EGLUTĖ

BALANDIS / APRIL / 2004 VOL 55 / NR. 4

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Velykos....1

Pasakų senelės pasakos

Nebėra žiemos....2

Saulės zuikučiai....3

Juoko lietutis....4

Balti sapnų žmogučiai....5

Gandro ilgi batai....6

Kur prapuolė
nykštukai....8

Žmogiukas sodina
medelį....9

Tikėjimo keliu....10

Vaikų kūryba....23

Galvosūčiai...33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos

Velykų papročiai....13

Pavasari gieda verba....17

Prie miesto vartų....18

Lietuvos
akmenys....20

Ar žinai?...27

Pirmame viršelyje: Ramunės Bartuškaitės 7 kl., piešinys,
Šv. Kazimiero lit. mokykla, Cleveland, OH

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

Velykos

Martynas Vainilaitis

Suiro pusnynai,
Giliai suveltai.
Nusvėrė žilvitį
Ėriukai balti.

Žolės pumpurėlių
Pietys palytėjo, -
Žaliais vieškelėliais
Velykos atėjo.

Atėjo – sustojo
Saulėtam kieme, -
Rid rido margučiai
Smėlėta žeme.

Rid rido taškuoti,
Rainelėm dėmėti,
Svogūnais dažyti,
Vašku pažymėti.

Rid rido raudoni,
Geltoni, žali...
O nuotaika mūsų
Kaip niekad žvali!

Kaip niekad į kiemą
Vaikai susirinko.
Vaikai susirinko, -
Žemelė sutrinko.

Vaikai palytėjo
Ir mano jausmus.
Velykos atėjo!
Velykos pas mus!

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrižk.

Nebėra žiemos!

Brutė Masiliauskienė

Nebėra žiemos nė kvapo!
Ir negaila jos, tiesa?
Tarp melsvų pernykščių lapų –
Kas ten žiba? Gal rasa?

Ne rasa – žibutės juokias!
Kaip dangus – melsvai melsvai...
Nematei? Tai nieko tokio!
Gal miške dar nebuvai?

Prisiskinsime žibučių –
Bėgsim marginti margučių!

SAULĖS ZUIKUČIAI

Seniai, seniai, neatmenamais laikais kiaušinius Šv. Velykoms margindavo saulės zuikučiai.

Tačiau kartą saulė susibarė su juodoju debesiu. Debesis pagrasino, kad užstos ją ir nepraleis nė vieno saulės pasiuntinuko. Kiaušinių niekas nenudažys, šventės nebus, visi liūdės. Velykos vis artėjo, o juodasis debesis, kaip koks baisuoklis, kabojo tarp žemės ir saulės. Jis neleido nė vienam saulės zuikučiui pro jį prasiskverbti. Žemėje kilo įtarimas. Kiškiai susibėgo ir pradėjo tartis, ką daryti. Dažyti jie mokėjo, nes visada pagelbėdavo savo nepaprastiems

gimainaičiams. Dažų taip pat turėjo, todėl viską greitai suruošė ir ėmėsi darbo. Vištos to tik ir laukė. Tuo pat ėmė tempti, vežti, nešti kiaušinius kiškiams, o šie dieną naktį plušėjo, kad tik spėtų. Velykų rytą visuose namuose pintinėlėse,

dubenėliuose puikavosi įvairių spalvų bei raštų margučiai. Juodasis debesis iš nevilties ir pykčio ėmė ir supliuško. Saulės zuikučiai pasklido po žemę. Visus ir viską glostė savo stebuklingomis letenėlėmis ir kartu su visais linksminosi.

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - Senelė tau paaiškins.

JUOKO LIETUTIS

Vieną dieną smalsi plaštakė nutarė pakilti aukštai į dangų. Plasnodama ji sutiko plaukiantį mažą purų debesėlį.

- Kas tu tokia? – paklausė šis.

- Aš – plaštakė. Skraidau padebesiais ir apžiūrinėju dangų.

- O aš neturiu ko veikti, - pasiguodė debesėlis.

- Nejaugi tu nesugalvoji jokių linksmų žaidimų? – nustebo sparnuotoji.

- Nesugalvoju, - visai nuliūdo debesėlis.

- Aš tau padėsiu. Tu esi toks minkštas ir gali kuo tik nori pasiversti, - patarė plaštakė.

Plaštakė

- kitaip vadinama drugeliu arba peteliške.

Purus debesėlis

- švelnus ir minkštas, turbūt gerai išplautas.

Pasiguodė

- pasiskundė.

Sparnuotoji

- turinti sparnus.

- Nejaugi? – nustebo debesėlis.

- Pamėgink! – padrąsino plaštakė.

Ir debesėlis ėmė keistis. Jis susirangė ir tapo panašus į ančiuką, vėliau jis pasivertė drambliuku, paukščiu ir net sunkvežimiui. Debesėliui ir plaštakai buvo labai smagu. Jie taip skaniai juokėsi, kad debesėliui net ašarėlės ištryško, laistydamos žemę. Lietutis buvo toks šiltas ir malonus, kad kieme žaidę vaikučiai taip pat pradėjo juoktis ir bėgiodami gaudė lietaus lašelius.

Taip mažasis debesėlis išmoko žaisti, laistyti žemę ir linksminti vaikučius.

Balti Sapnų Žmogučiai

Asta Malakauskaitė

Užsnūsta visas miestas.
Vaikai seniai jau miega.
Ir vakarą kiekvieną
Per rūką ir per sniegą

Iš lėto nusileidžia
Barzdoti ir smagučiai,
Keisti ir paslaptingi
Balti sapnų žmogučiai.

Jie turi po kraitelę,
Snaigutėm padabintą.
Kiekvienas saujoj laiko
Po žybsintį žibintą.

Kraitelėje – sapnelis,
Geram vaikučiui skirtas.
Blogam vaikučiui sapnas –
Iš seno kelmo spirtas.

Gandro ilgį batai

(Iš Aurelijos Busujokienės pasakos „Gandro aulinukai“)

Aleksandro Kučo piešinys, 8 m.,
2 kl., Vinco Krėvės šeštadieninė
mokykla, Philadelphia, PA.

Lapė pakvietė gandrą į savo vardines. Labai nuliūdo gandras, gavęs tokį pakvietimą. Nuliūdo ne todėl, kad jį pakvietė. Oi, ne!... Gandrui buvo liūdna todėl, kad jis neturėjo gražių, ilgų aulinių batų.

- Kaip aš pasirodysiu? – galvojo Gandras. Štai, balti dailūs marškiniai. Štai juodas kaklaraištis ir juodas kostiumas. O kojos – raudonos!

- Kur gauti gražius, ilgus, juodus aulinius batus? – galvojo nuliūdęs Gandras.

Nuėjo Gandras pas Pempę.

- Pempute, Pempute, - prašė jis, - paskolink man savo aulinius batus.

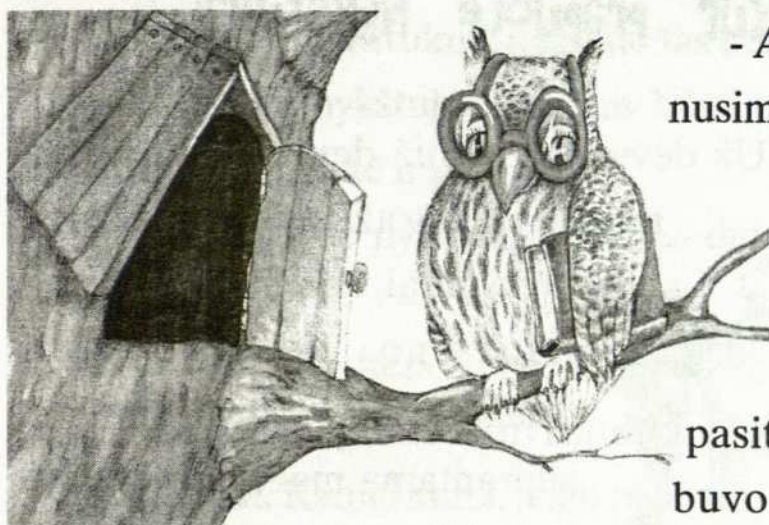
- Imk, - tarė Pempė. – Bet kažin ar tiks?...

Gandras kišo koją į Pempės batus. Bet kur tau! Jo mažas pirštelis vos įlindo.

Nuėjo Gandras pas Begemotą.

- Begai, Begai, - prašė Gandras, - paskolink man savo aulinius batus.

Gandras kišo koją į Begemoto aulinius batus – ir visas įkrito. Vos, vos išsikapstė iš Begemoto didžiulių batų. Tada nuėjo pas Apuoką.

- Apai, Apai, - prašė visai nusiminęs Gandras. – Mielai paskolinčiau, - lėtai ėmė kalbėti Apuokas. Jis pažiūrėjo į Gandrą ir pasitaisė akinius. Mat, jis buvo labai mokytas ir be akinių niekur nevaikščiojo.

- Mielai paskolinčiau, - vėl tarė Apuokas, – bet, kad neturiu. Turiu tik šlepetes.

Gandras dar labiau nusiminė.

- Bet žinai turiu tau patarimą. Nueik kur į balą, pastovėk, pastovėk dumble ir pamatysi, kaip bus gerai. Dumblas prie kojų prilips ir bus tau auliniai batai!

Gandras nudžiugo ir tuoj nulėkė į dumbliną balą. Įvyko lygiai taip, kaip Apuokas jam sakė.

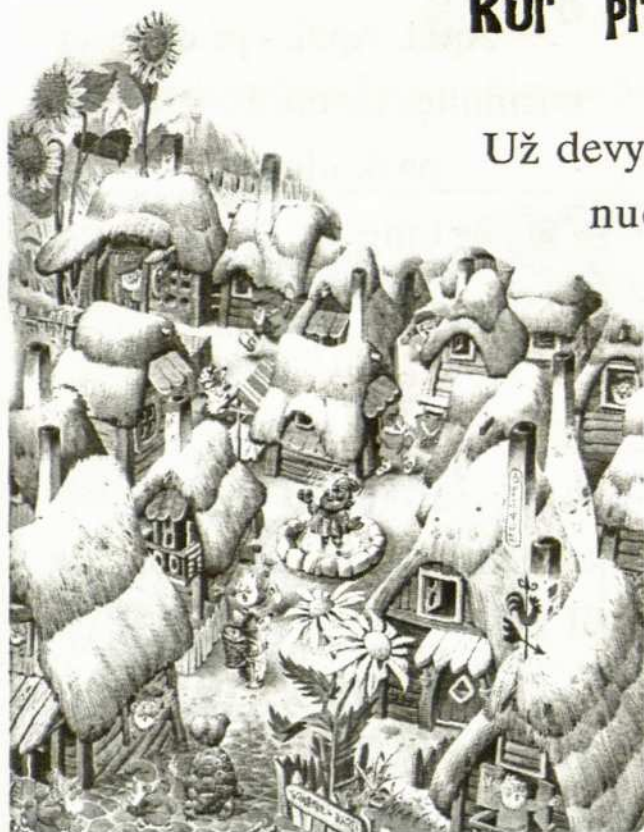
Tada Gandras linksmas nuėjo į Lapės vardines. Namai jau buvo pilni svečių. Gandras įėjo, iškilmingai nusilenkė Lapei, ją pasveikino ir padovanojo pelę vardinių progą.

Lapė meiliai padėkojo. Bet staiga ji žvilgt pažiūrėjo į Gandro kojas. Ir kad ėmė juoktis! Ir visi svečiai prapliupo juokais.

Apuokas priėjo prie gandro ir pašnibždėjo jam į ausį: - Kitą sykį nestovėk baloje ant vienos kojos...

Kur prapuolė Nykštukai

Už devynių jūrų už devynių marių yra nuostabiai graži nykštukų šalis.

Nykštukai toje šalyje gyveno nuo seno. Jie buvo mieli draugiški ir išmintingi. Savaimė suprantama mažyliai negalėjo lygintis su milžiniais nei jėga, nei ūgiu, nei kojų greitumu. Tačiau garsas apie nykštukų išmintį, apie jų darbus, linksmumą sklido plačiai po pasaulį. Daugybėje šalių jie buvo labiau

žinomi, nei galingieji milžinai.

Poetai jiems rašė savo eiles, rašytojai apie juos rašė romanus, o labiausiai išgarsino pasakų kūrėjai. Pasakos keliavo iš miestų į kaimus, ėjo iš lūpų į lūpas. Jos guodė nuliūdusius, gaivino pavargusius, linksmo karalius. Naujų pasakų išsižioję laukė viso pasaulio vaikai.

Broliai Grimai, Vilhelmas Haufas, Hansas Kristianas Andersenai ir daug daug kitų garsių pasakų kūrėjų, vis sugalvodavo naujų pasakų, vedavo savo skaitytojus paslaptingais nykštukų takais, belsdavosi į užburtų pilių vartus, baudavo raganas ir piktas pamotes.

Galėtume ir šiandien išgirsti naujų pasakų apie

šauniuosius nykštukus, jeigu ne tas nelemtas atsitikimas...

Kartą nykštukų karalius labai pavydėjęs visiems už jį didesniems, ėmė ir paskelbė:

- Mes ne nykštukai! Mes – dideli! Nykštukų daugiau nebėra!

Nuo tos dienos praėjo jau daug metų. O naujų pasakų apie išmintinguosius nykštukus niekas neberašo, niekas nebekuria. Kaipgi kursį, jeigu pats nykštukų karalius pareiškė, kad nykštukų daugiau nebėra...

ŽMOGIUKAS SODINA MEDELĮ

ANZELMAS MATUTIS

- Vėjeli,
Plasnoki pro šalį!
Saulele,
Nušluok palšą rūką!
Nešiosi aš
Žalią daigėlį
Lyg švelnujį žalvarnės pūką...

Jam saulė zuikutį šokdina,
Lietutis pažers dovanų...
Žmogiukas
Medelį sodina,
Sušildęs tarp savo delnų.

Tikėjimo keliu

Šv. Jurgis

Šv. Jurgis legendinis krikščionių karžygys

Jo diena švenčiama balandžio 23-ąją.

Šv. Jurgis gerbiamas nuo pirmųjų krikščionybės amžių. Pasak šventųjų gyvenimo istorijos, šv. Jurgis buvo Romos imperatoriaus Diokletiano karys, kilęs iš aristokratų šeimos, imperatoriaus kariuomenėje pasiekęs aukštą karininko tribūno laipsnį ir nužudytas už krikščionybės skelbimą. Šv. Jurgis buvo ilgai ir baisiai

kankinamas: girdytas užnuodytu gėrimu, temptas ant rato, įmestas į verdantį vandenį. O galiausiai, kai nesutiko išsižadėti tikėjimo Kristumi, jam nukirto galvą. Todėl šv. Jurgis vadinamas kankiniu.

Kareivių ir gyvulių globėjas

– Kadangi šv. Jurgis buvo karys, jis laikomas visų kareivių ir ginklininkų globėju. Legendos pasakoja apie šv. Jurgio globą, lydėjusią karius viduramžiais kryžiaus žygių metu. Šv. Jurgio šventė – Jurginės siejamos su pavasario diena, kai pirmą kartą į lauką būdavo išgenami galvijai. Be to, šv. Jurgis yra antrasis Lietuvos globėjas.

Legenda apie šv. Jurgį

Plačiausiai žinoma legenda apie šv. Jurgio kovą su slibinu. Didelis slibinas grasino Silenės miestui. Kad atitolintų miesto žūtį,

miesto gyventojai turėjo slibiną maitinti savo vaikais. Vieną kartą burtas teko karaliaus dukrai. Kai ši atėjo prie slibino uolos, ant kranto pasirodė baltas raitelis, kuris persižegnojo ir perdūrė slibiną ietimi. Šv. Jurgio pergalė prieš slibiną simbolizuoja gėrio pergalę prieš blogį.

Šv. Morkus

Jo diena švenčiama balandžio 25-ąją.

Šv. Morkus yra vienas iš keturių evangelistų. Naująjį Testamentą sudaro keturios evangelijos. Antrąją parašė šv. Morkus, todėl ji vadinama Evangelija pagal Morkų.

Legendos apie šv. Morkų

Aleksandrijos mieste šv. Morkus stebuklingai išgydė batsiuvį Ananiją, kuris buvo labai smarkiai susižeidęs ranką. Išgijęs batsiuvys įtikėjo Kristų ir po Morkaus mirties tapo Aleksandrijos vyskupu.

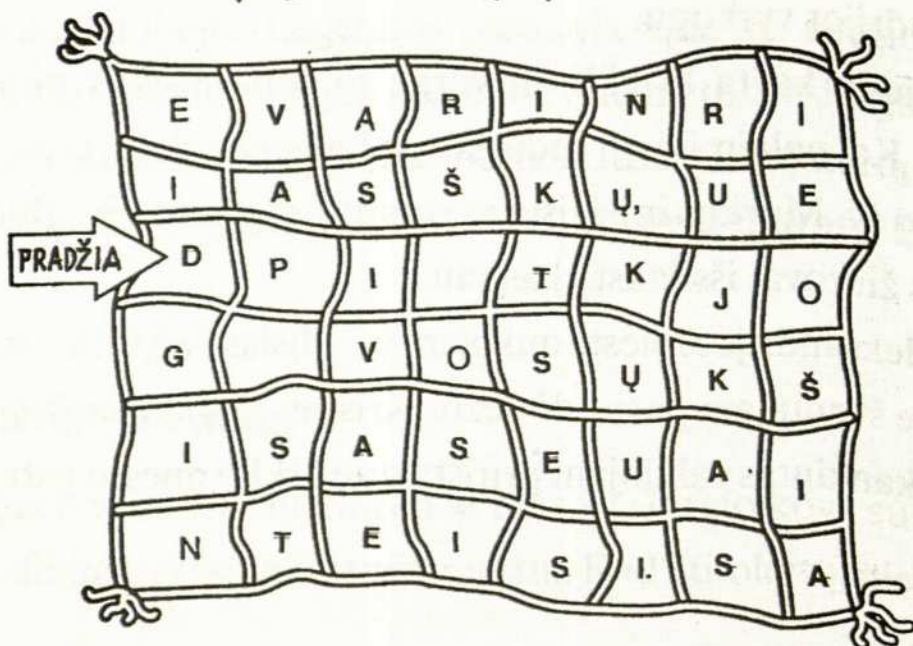
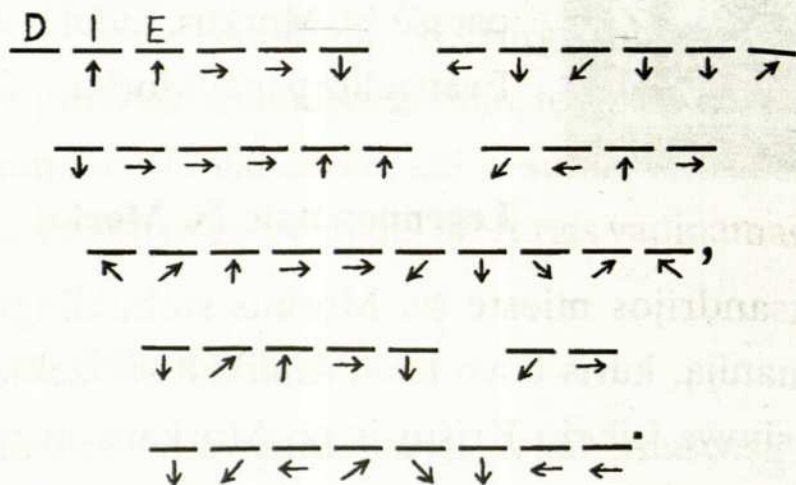
Vieną kartą krikščionių vergą jo šeimininkas nubaudė mirtimi. Kai nelaimingąjį vedė gatve į bausmės vietą, iš dangaus nusileido šv. Morkus ir išlaisvino suimtąjį iš grandinių. Budeliai ir gatvės žiūrovai išsilakstė kas sau.

Aleksandrijos mieste aukojant šv. Mišias šv. Morkų suėmė. Kalėjime šventajam pasirodė Jėzus Kristus. Galiausiai šventasis buvo nukankintas valkiojant pririštą prie arklio miesto gatvėmis.

Pagrindinis šv. Morkaus simbolis yra sparnuotas liūtas. Jis išreiškia visą Evangelijoje pagal Morkų aprašytą Jėzaus Kristaus, kaip Dievo Sūnaus, didybę. Prie sparnuoto liūto yra užrašas: „Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, gerosios naujienos pradžia“. Tikima, kad šv. Morkus Evangeliją užrašė remdamasis šv. Petro, kurio vertėju ir palydovu buvo, pasakojimu. Todėl jie dažnai vaizduojami kartu: šv. Petras su knyga, o šv. Morkus su rašaline ir plunksna.

Jèzus dar pasaké: “/sidèmékite,…”

O ką pasakė Jėzus sužinosi sekdamas rodyklę, nuo raidės prie raidės, kol užpildysi visus brūkšnelius.

Velykų papročiai

Velykos – viena didžiausių ir seniausių bažnyčios švenčių. Yra joje ir iš pagonybės laikų išlikusių pavasario sutikimo ženklų.

Velykos švenčiamos pirmą sekmadienį po pavasario mėnulio pilnaties – ne anksčiau kaip kovo 22, ne vėliau kaip balandžio 25. Nuo Velykų datos priklauso kada prasidės gavėnia, kada bus Šeštinės, Sekminės.

Pirmieji krikščionys šventė Velykas drauge su žydais. Žydai, aukodami ir valgydami avinėlį, šventė savo išėjimą iš Egipto, o krikščionys – Kristaus prisikėlimą.

Dabar Velykų apeigos prasideda Didįjį šeštadienį. Vėlų vakarą šventinama ugnis (Velykų žvakė). Paskui šventinamas krikšto vanduo, laikomos iškilmingos mišios, giedama Aleliuja.

Turime daugybę su Velykomis susijusių religinių ir liaudiškų papročių.

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklausykit ir
kitiems pasakykit ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Miegas ir už medų
saldesnis.*

*Žiūri kaip katinas į
lašinius.*

*Duok kiaulei ragus -
visą svieta išbadys.*

*Nenurimsta kaip
vilkas negiedojęs.*

*Aukštas kaip
šaukštas, ilgas kaip
smilga.*

Nėr bėdos be rodos.

Lietuvoje yra išlikęs paprotys Velykų naktį budėti bažnyčioje. Senovėje žmonės giedodavo giesmes, eidavo kryžiaus kelius, kunigai sakydavo pamokslus. Anksti rytą prasidėdavo Velykų iškilmės. Po iškilingų mišių visi skubėdavo namo po gavėnios „atsigavėti“. Buvo tikima, kad tam, kas pirmas pasieks namus geriau seksis darbai nudirbti. Žmonės taip

skubėdavę, kad neretam sulūždavę ratai, pakinktai ir tekdavo vietoj pirmo namo parsirasti paskutiniam.

Iš pagoniškos kilmės Velykų įvaizdžių bene ryškiausias – verba. Velykų švenčių ciklas prasideda Verbų sekmadieniu. Anksti rytą tėvas prikeldavęs vaikus, plakdamas juos kadagio šakele: „Ne aš mušu, verba muša, tolei muš, kol suluš“. Buvo tikima, kad verba – toji visada žalia kadagio šakelė – suteiks sveikatos, grožio ir laimės. „Po savaitės diena viena tegul linksmina kiekvieną. Linkiu tau sveikam būti. Ar žadi velykaitį?“ – taip kalbėdavę rytą. O po pamaldų šventoriuj užkirsdavo verba k a i m y n a m , pažystamiem, vaikinai – merginom, ir atvirkščiai.

Sakydavo:
„Kas ką myli, tą

labiau Verboje kapoja“, „Jei verbų dieną jaunas muša jauną – bus gražūs, o jei senas seną – bus laimingi“. Raseinių krašte parsinešę pašventintas verbas iš bažnyčios lupdavo jomis namie likusius, sakydami: „Liga – lauk, sveikata – į vidų!“. Dzūkai ypač mėgdavę apiplakti vaikus – kad geriau augtų. Plakimo verba kilmė – labai sena. Ji remiasi magiška žalumo galia – amžinai žalias augalas suteikias sveikatos ir gyvybės tiems, kas prie jo prisiliečia. Bažnyčia verbą laiko prisiminimui palmių, kurias minia klojo Kristui po kojomis, šiam įžengiant į Jeruzalę. Pašventintos palmės nubaidydavusios piktąją dvasią.

Jomis aprūkydavo gyvulius pirmą kartą išleisdami į ganyklą, kišdavo į pastogę, kad griaustinis netrenktų, apsmilkydavo mirštantį. Ta galia perėjo ir kadugiui. Žemaičiai sako, kad tam, kas Verbų sekmadienį nueina bažnyčion be verbos, velnias įkiša palaikyti savo uodegą.

Verbos iš džiovintų gėlelių, ypač paplitusios Vilniaus krašte, atėjo pas mus per Lenkiją iš Vidurio

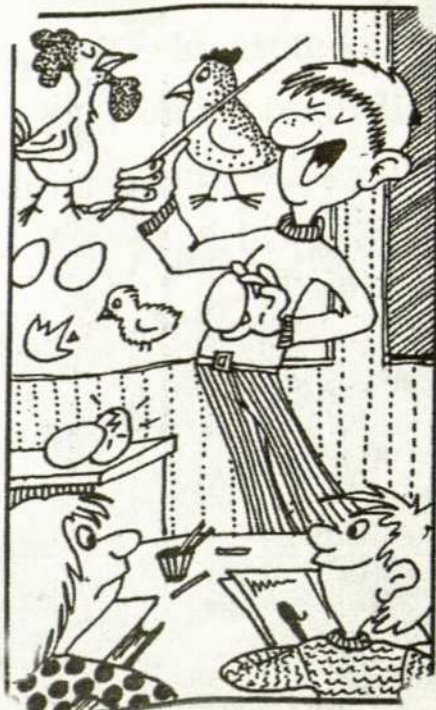
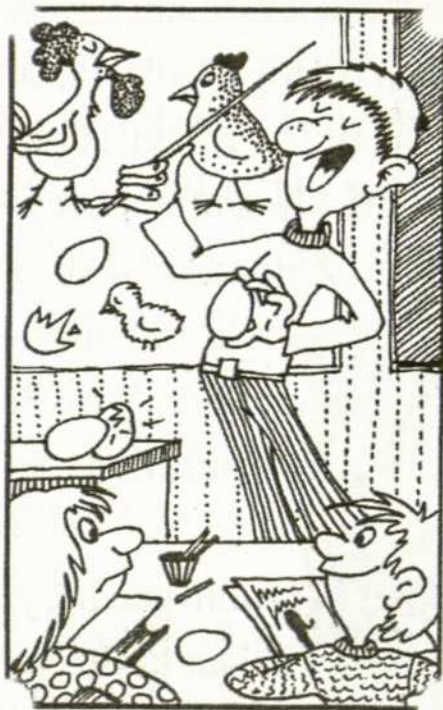
Europos. Austrijoje (prie Zalcburgo) jos daromos tokio dydžio, kad vieną turi nešti du vyrai. Jas stato prie bažnyčios durų, nes vidun nešti yra per didelės.

Iš senų laikų Velykų simboliu laikomas kiaušinis – iš jo išsirita gyvybė. Kiaušinius pradėta šventinti XII amžiuje. Apie kiaušinių dažymą yra žinių nuo 1550 metų. Po ilgos gavėnios atsivalgymą pradėdavo kiaušiniaus. Pirmą Velykų dieną nieko nedirbdavo ir niekur neidavo, tik vaikai po pietų pradėdavo velykauti. Antroji diena būdavo pilna žaidimų ir linksmybės. Jaunimas supdavosi sūpuoklėse, kad linai gerai augtų. Antrąją Velykų dieną buvo lankomi giminės ir kaimynai.

Anksčiau švėsdavo ir trečią ir ketvirtą Velykų dienas.

Per Velykas nepamiršdavo ir mirusiųjų, ypač vaikų, jiems ant kapų padėdavo kiaušinių, kad nebūtų nuskriausti. Rytą valgant – nupildavo valgio ant žemės – vėlėms tų, kurių jau niekas neprisimena.

Velykų naktį vaikams šalia lovos padėdavo margučių. Sakydavo, kad juos atnešė Velykų bobutė – Velykė. Šis paprotys dar gyvas ir šiandien.

Surask 10 skirtumų

Margučiai

O auštant –
Linksmuolė Velykų bobutė.
Į kojine įdeda vaikui margutį.

Namiškiams –
Ji tyliai šnekėti paliepia.
Atpjauna pyrago
Papirusią riekę.

Paskui pasikaišo
Languotą sijoną –
Velykų bobutė
Po miestą skrajoja.

Ridena nuo kalno
Margučių šimtą.
Velykų rytas
Už lango švinta.

Prie miesto vartų

Prie miesto vartų
Vėjas nuščiuovęs.
Maldaknyges varto
Dvi senučiukės.

Saulė iš akmenio
Ugnį įskėlė.
Davė į delnus –
Po pinigėlį.

Po spindulėlį –
Abiem į plaukus.

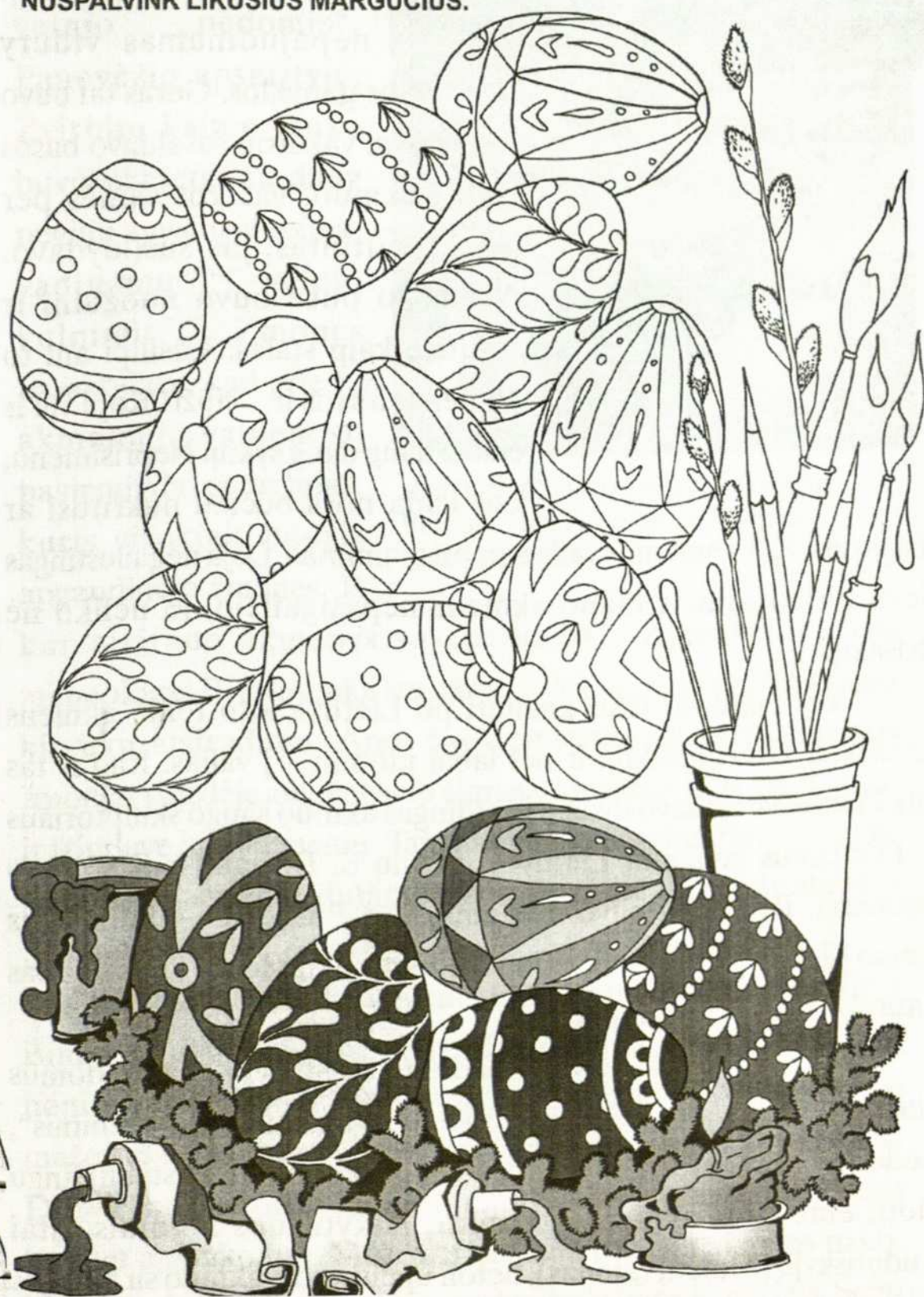
„Sveiki, atvykę“...
„Sveiki, sulaukę“...

Dvi senučiukės
Sėdi prie vartų.
Savo maldaknyges
Tyliai varto.

Grindiniu slysta
Saulės riba.
Gieda pavasarį
Vilniaus verba.

PAVEIKSLĖLIO APAČIOJE PENKI ŠAUNŪS MARGUČIAI. DABAR SURASK TOKIŲ PAČIŲ RAŠTŲ, TIK NESPALVOTUS KIAUŠINUKUS. SUSKAIČIUOK, KOKIŲ DAUGIAUSIA. IR DAR VIENA UŽDUOTĖLĖ – ČIUPK PIEŠTUKĄ IR NUSPALVINK LIKUSIUS MARGUČIUS.

EGALUTĖ

Lietuvos akmenys

Audronė Gelžinienė

Vaikystėje turėjau savo akmenį. Gulėjo jis nepajudinamas vidury akmenuotos ganyklos. Geras tai buvo akmuo. Kai vakarop sušaldavo basos kojos, akmuo, vasaros saulės per dieną kaitintas, jas sušildydavo. Viena jo pusė buvo nuožulni ir lygutėlė kaip stalas. Užsilipi ant to akmens viršaus ir... čiūžt! Kopi vėl ir čiuoži daug daug sykių. Neprisimenu, kad kada nors būčiau nukritusi ar užsigavusi. Koks malonus vaikystės prisiminimas. Deja negailestingas pievų nusausinimas mano akmens nepasigailėjo, jo neliko nė pėdsakų.

Nors nemažai teko keliauti po Lietuvą kito tokio akmens nemačiau. Užtat kitokių, ir net labai įdomių – į valias. Kad ir tas pats Puntukas. Šis savo dydžiu įspūdingas akmuo saugo skulptoriaus B. Pundziaus įamžintą Lietuvos lakūnų S. Dariaus ir S. Girėno atminimą. Ilgą laiką buvo manoma, kad Puntukas – didžiausias akmuo Lietuvoje. Bet aptikus daug didesnį - Skuodo rajone, šis titulas ir atiteko Barstyčių akmeniui.

Lietuvoje esama ne vien tik didumu garsių akmenų. Įdomūs mitologiniai akmenys. Ypač daug Lietuvoje akmenų su „dubenimis“, „pėdomis“. Žmonės, manydami, kad „pėdos“ atsirado stebuklingu būdu, ėmė tuos akmenis garbinti, laikyti juos šventais. Štai Skudutiškyje (Molėtų rajonas), netoli upelio stovi akmuo su Marijos „pėda“ ir kryžiumi. Iš įdubimų pasemtas vanduo padėdavo pasveikti,

juo buvo gydomos žaizdos.

Tačiau Lietuvoje gausu akmenų ir su velnio „pėdomis“. Panevėžio apskrityje, Žvirblių kaimo lauke buvo akmenų su daug negilių apvalių įdubimų, vadinamų velnio kulnimis. Žmonės pasakodavę, kad prie tų akmenų vaidenosi, pasirodydavęs velnias, kuris visokiais būdais apgaudinėjo žmones. Iš

Vienas didžiausių Lietuvos akmenų Punkas ant kurio iškalti Dariaus ir Girėno atvaizdai.

kur atsirado akmenys su „pėdomis“. Žymus Lietuvos archeologas P. Tarasenka šių akmenų kilmę sieja su akmeninių kirvukų atsiradimu. Anot šio tyrinėtojo, akmens amžiaus žmonės, pasidėję ant didesnio akmens kirvukus, juos gludindavę ir trindavę kitu akmeniu. Taip akmenyje pasidarydavo pailgas, primenantis pėdą įdubimas, o dažnai ir apvali duobelė – „dubuo“.

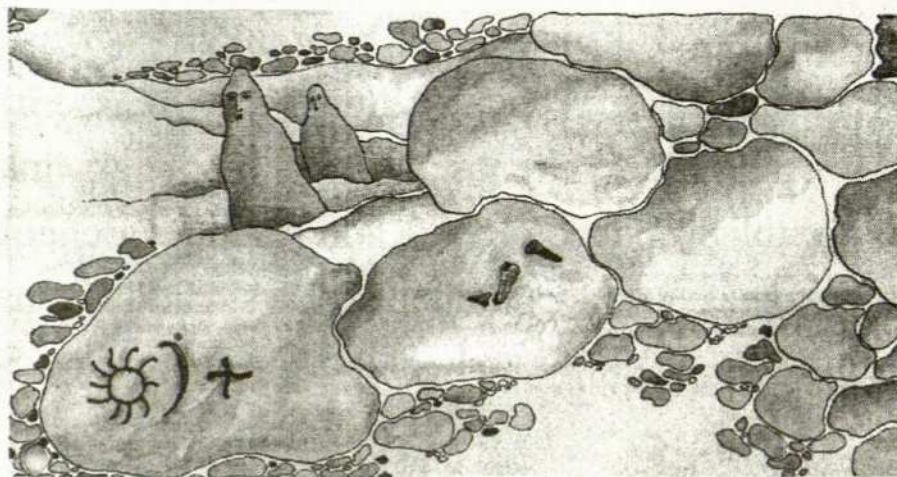
Lietuvoje esama akmenų, kurie vadinami Mokais. Jie – išminties akmenys. „Eik pas Moką pasimokyti“ – siūsdavo nemokšas anuomet. Du – vienas didesnis Moka, kitas – mažesnis Mokiukas stūkso Utenos rajono Šeimaties apylinkėje. Dar vienas – netoli Šventosios upės. Kauno jaunųjų archeologų kasmet aplankomas. Mokiniai keliauja prie šio akmens naktį, ir jo akivaizdoje tampa tikrais archeologų būrelio nariais. Senų

žmonių pasakojama, kad prieš daugelį metų šis Mokas buvęs dešiniajame upės krante, bet, neapsikentęs piemenų įžūlumo, kartu su savo žmona susiruošė į kitą pusę... Pats Mokas pėrėjo sėkmingai, tik žmonai nepasisekė: ji įklimpo upėje. Mokų akmenys turi net savo viršininką: Mokų „generolą“, kuris stūkso Švedų kelio miške prie Dieveniškų (Šalčininkų rajonas).

Keista, bet senovėje žyniais ir burtininkai buvo laikomi ir nebyliai akmenys. Žmonės kreipdavosi į juos pagalbos, patarimo. Padavimai pasakoja, kad Marijampolės rajone, Daukšių kaime buvęs Blyno akmuo. Jis turėjo ypatingos galios – žmonėms pinigų paskolindavęs.

Ypatingai traukia dėmesį akmenys su iškaltais ženklais, skaičiais, raidėmis. Bene žymiausias toks – Valiulio akmuo Svobiškėlio miške (Molėtų rajonas). Jame iškalta strėlė su ietimi ir išrėžti trys ženklai: saulė, mėnulis ir kryžius. Įdomu, ką gi norėjo pasakyti žmogus, kažkada išrėžęs šiuos ženklus? Prie kelio į Salaką guli Napoleono akmuo. Manoma, kad jame esantys ženklai, tai – šaukštas ir šakutės, kuriais valgęs Napoleonas, žygiavęs per Lietuvą.

Dar ir dabar stūkso Lietuvoje: Kulių Bobelė, Pikčiaus kūlis, Kiškių bažnyčia, Akmeninė piniginė, Trobelė pirtelė, Laumės kūlis, Klebonas, Dievo stalas, Velnio laipteliai, Akmeninė boba, Laumių stalas, Raganos pečius...

Iš mūsų kūrybos

Čikagos lituanistinės
mokyklos mokinių kūryba

Ką reiškia būti geru draugu

Turėti gerą draugą labai sunku. Mano geriausia draugė yra Enrika. Mes vieną kartą labai stipriai susipykom. Mes net nesikalbėjom. Aš ir Enrika buvom labai liūdnos. Aš pasakiau atsiprašau, bet Enrika neatleido. Aš daug kartų bandžiau ir bandžiau. Ir Enrika atleido. Dabar aš žinau, kad turėti gerą draugę yra sunku. Ir tu gali greitai pamesti draugą. Mes dabar niekada nesipyksim. Mano širdis dabar linksma. Aš turiu daug draugų, bet Enrika mano geriausia draugė. Kai Enrika išvažiavo į Lietuvą man buvo labai liūdna. Bet šią vasarą Enrika neišvažiavo, Mes visada būsim draugės.

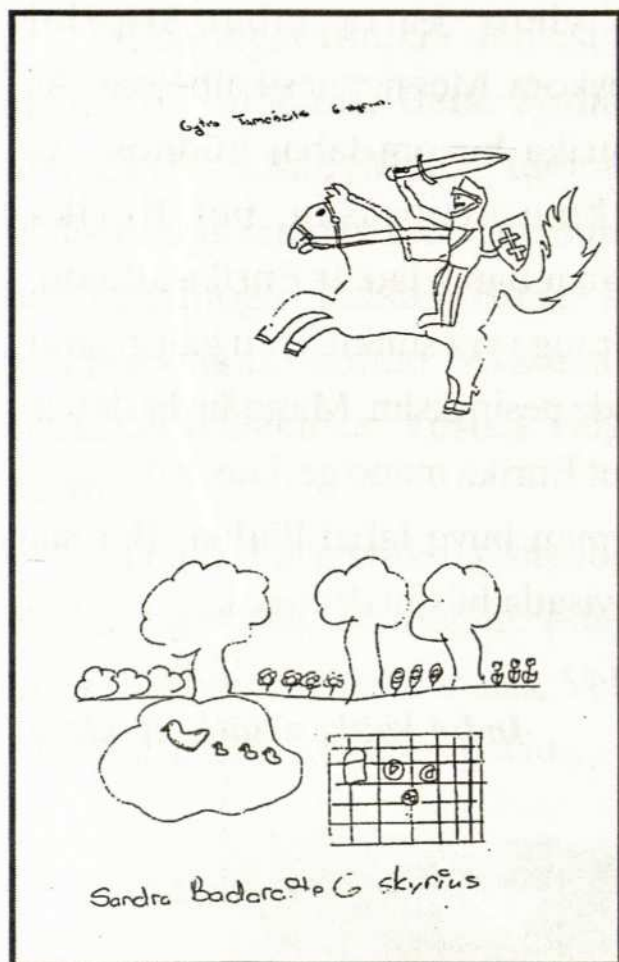
Indrė Vaitkevičiūtė, 2b klasė

Jeigu aš būčiau mokytoja

Jeigu aš būčiau mokytoja aš mokinčiau pirmą klasę. Aš norėčiau turėti apie dešimt vaikų. Aš norėčiau, kad jie būtų geri. Mes darytume daug įdomių dalykų. Aš norėčiau, kad visi gerai elgtųsi. Mes žaistume visokių žaidimų. Mes eitume į lauką. Mes

rašytume, dažytume ir skaitytume. Mes turėtume tris knygutes. Jos būtų apie gramatiką, skaičiavimą ir dainavimą. Mes turėtume piešimo, dainavimo ir šokių pamokas. Mes būtume visi linksmi. Mes šokinėsime ir trepsėsime, ir būsim geri draugai. Aš mylėčiau visus vaikus. Ir didelius ir mažus mylėčiau kaip jų mamytės. Aš bučiuočiau iš meilės, nei vieno nenuskriausčiau. Taip mylėčiau, kiek galiu. Jie turėtų daug draugų ir turėtų daug švenčių. Aš būčiau gera mokytoja.

Enrika Sinkevičiūtė, 2b klasė

Žodis kuris daro stebuklus

Aš manau, kad žodis „atsiprašau“ daro stebuklus. Jeigu mano draugė sulaužytų mano žaislą, aš labai supykčiau. Niekas, nei mano mama, nei jos mama negalėtų mūsų sutaikyti. Aš gal visai nustočiau draugauti su ja. Tačiau, jeigu ji man paskambins ir pasakys „labai atsiprašau“ aš jai viską atleisčiau ir mes vėl būsim geros draugės. Tik vienas

trumpas žodelis gali tiek daug padaryti. Tą žodį visi turi prisiminti.

Nida Šaparnytė, 2b klasė

Ką reiškia būti geru draugu

Aš turiu gerą draugą. Jo vardas Mažvydas. Jis mano kaimynas. Vieną vasaros dieną aš ir mano draugas, jo brolis ir mūsų mamos nuėjome į parką. Mes ten žaidėme, bėgiojome ir ilsėjomės. Staiga išlindo juodi debesys. Mes nespėjome grįžti namo ir sušlapome. Kai lietus praėjo buvo labai graži vaivorykštė. Mes sušlapome, bet buvo labai linksma ir smagu ir man labai gera turėti gerą draugą.

Aivaras Sineokis, 2b klasė

Žodis, kuris daro stebuklus

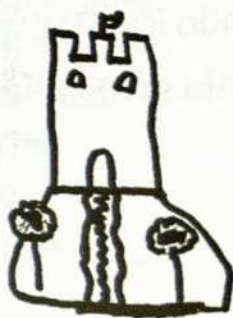
Lietuviški žodžiai yra gražūs. Vienas žodis yra labai svarbus ir naudingas. Jį vartoja dažnai suaugę ir maži. Tai yra stebuklingas žodis – prašau. Aš jį dažnai vartoju. Mama visada džiaugiasi kai aš mandagiai kreipiuosi.

Aleksas Sutrinaitis, 2b klasė

Mano gyvūnėlis

Aš turiu žiurkėną. Jo vardas Čipas. Jam labai patinka valgyti salotas. Jis per visą dieną miega arba valgo. Kol aš valau jo narvelį, jį įdedu į tokį permatomą kamuolį. Per naktį jis sportuoja ir mane kartais prižadina. Žiemą jo plaukai nukrenta ir maždaug už

Gabrielius Sedys 6k.

Erlondas Mikalauskas 6 skyrius

mėnesio užauga. Jis buvo tris kartus pabėgęs ir vieną kartą mano mama rado jį savo lovoje. Vieną kartą jis pragaužė mano sofą. Aš labai myliu savo žiurkėną.

Matas Povilaitis, 4 klasė

Mano vardo istorija

Labas, mano vardas Ieva Vizgirdaitė. Aš jums papasakosiu savo vardo istoriją. Kai aš gimiau, mano mama nežinojo, kokį man vardą duoti. Mano mama norėjo mane vadinti Laima. Bet niekam nepatiko tas vardas.

Vieną dieną mano mama ėjo į Babos Birutės namus. Birutė sakė, kad mano vardas turi būti Marija. Mama ir aš nenorėjome to vardo, tai tada mes skambinome visokioms mamos draugėms. Jos mums sakė tokius vardus: Lina, Ugnė, Marija ir Laima. Kai mes atėjome namo, mano mama neužmigo visą naktį ir galvojo man vardą. Kai aš atsikėliau, mama man davė pienuko. Paskui mes ėjome pas mano senelius. Kai mes atėjome, jie sakė, kad mano vardas turi būti Marija. Kitaip aš būsiu be vardo. Tada kai mes atėjome namo, man mama sakė: „Mes tau surasime vardą, tikrai dar nežinome kokį“. Kai mes ėjome miegoti, man mama paskaitė pasaką „Adomas ir Ieva“. Po pasakos mama man pasakė: „Aš tau žinau vardą – Ieva“. Tada mes visiems paskambinome ir pasakėme mano išrinktą vardą. Man tas vardas labai patinka. Ir todėl mano vardas yra Ieva Vizgirdaitė.

Mama sakė, kad ji niekada neužmirš, kiek daug žmonių man rinko vardą. O mums tikrai reikėjo perskaityti knygą.

Ieva Vizgirdaitė, 4 klasė

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tikslai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

Tekančios saulės šalis

I. Juraitė

Taip savo kraštą vadina patys japonai, net šalies vėliavoje išreiškę šį pavadinimą – baltame fone ryškiai raudonas tekančios saulės rutulys.

Japoniją būtų galima pavadinti ir tūkstančio salų šalimi, nes ji išsidėsčiusi daugybėje Ramiojo vandenyno salų. Didžiausia jų – Honsiu. Į šiaurę nuo jos – Hokaido sala, į pietus – Kiusiu ir Sikoku salos. O tarp jų ir aplink jas dar šimtai ir tūkstančiai mažų ir visai mažyčių salelių. Į pietus nuo Kiusiu tęsiasi Riukiu salų grandinė, kurioje didžiausia yra Okinavos sala.

Japonų salynas ištįsęs daugiau kaip 3,5 tūkstančio kilometrų grandine nuo vidutinių platumų beveik iki tropikų. Hokaido šiaurėje auga medžiai būdingi Tolimųjų Rytų taigai, o Riukiu garsėja palmėmis ir bananais. Tačiau ir Hokaido pietuose dera ryžiai, noksta obuoliai, kriaušės, persikai. Didžiojoje šalies teritorijos

dalyje klimatas yra subtropinis. Čia auga kiparisai, bambukai, arbatos krūmai, citrusinės kultūros. Amžinai žaliuojančiais

medžiais apaugę statūs Japonijos kalnai.

Japonijoje yra veikiančių vulkanų, dažni žemės drebėjimai. Pats aukščiausias užgesęs ugnikalnis Fudzijama japonams – tai jų tėvynės simbolis ir net pusiau religinio garbinimo objektas.

Tik nedideli žemės ploteliai pakrantėse sudaro lygumas, kuriose ir sutelkta visa žemdirbystė, pastatyti didieji miestai, gyvena dauguma žmonių.

Pagrindinė Japonijos dirbamų laukų kultūra – ryžiai. Jų šaliai visiškai pakanka. Tuo tarpu didelę dalį kviečių, miežių, sojos pupelių, cukrų ir kitus produktus Japonija įsiveža iš kitų šalių.

Drėgmės lašai, besisunkiantys per Japonijos kalnų akmeningus šlaitus, pavirsta srauniais upeliais, kriokliais, slenkstėtomis, kunkuliuojančiomis upėmis. Tarpekliuose jos pažabotos užtvankų ir suka daugybės hidroelektrinių turbinas, o lygumose išsilieja į drėkinimo kanalus ir ryžių laukus, kurie didžiąją metų dalį būna po vandeniu.

Japonijoje paprastai būna karšta vasara su liūtimis ir saulėtas ruduo. Vasarai baigiantis, žydi chrizantemos ir iš tolo ryškiai raudonais lapais šviečia klevai. Tačiau rudenį dažni taifūnai –

staigiai užgriūnantys uraganiniai vėjai, kurie pridaro daug žalos. Žiema nešalta, kartais pasninga, bet sniegas išsilaiko tik Hokaido salos kalnuose ir šiaurinėje Honsiu salos dalyje. O šiaip beveik ištisus metus kažkas žydi. Naujųjų Metų išvakarėse, esant šalnoms, pražysta laukinės slyvos, kurių žiedai simbolizuoja drąsą ir ištvermę. Vasarį ir kovą žiedus išskleidžia kamelijos, vasarą žydi lelijos, vilkdagiai

ir azalijos. Bet pats svarbiausias gamtos pabudimo įvykis – pavasarinis vyšnių sakura žydėjimas. Tomis dienomis japonai skuba pasigrožėti švelniais, greitai nukrentančiais vyšnių žiedeliais. Sakuros žiedai ir chrizantema laikomos Japonijos nacionalinėmis gėlėmis.

Japonija - galinga industrinė šalis. Kadangi labai trūksta vietos sausumoje, daug pramonės įmonių stovi ant dirbtinai supiltų pylimų jūroje. Daugiamilijoniniai miestai – Tokijas, Kioto, Jokogama, Osaka, Kobe taip išsiplėtę, kad praktiškai suaugę vienas su kitu ir, važiuojant greitkeliais, sunku pastebėti kur baigiasi vienas miestas, kur prasideda kitas.

Viskas, kas nauja, Japonijoje glaudžiai susiję su senove, o užsienietiška – su nacionalinėmis vertybėmis. Pagrindinės Tokijo ir kitų stambių miestų

automagistralės europietišškai modernios, o iš Tokijo televizijos bokšto (beveik tikslios Eifelio bokšto Paryžiuje kopijos) matyti, kad daugiaaukščių betoninių pastatų kvartalai sudaro tik nedideles saleles bekraštėje vieno ar dviejų aukštų namelių jūroje. Šie beveik vienodos architektūros ir mieste ir kaime nameliai sudaro didžiausią daugumą japonų gyvenamų namų.

Tradiciškai japonai įeidami į namą palieka batus ant slenksčio, ant grindų patiesiami šiaudiniai takai, kuriais vaikstoma tik su kojineėmis. Japonų namuose mažai baldų, namų apyvokos daiktai sudedami į sienines spintas, iš kurių nakčiai išimami čiužiniai ir patalynė, kurie nakčiai vėl sudedami į spintas. Sėdi japonai dažniausiai ant grindų, ant plokščių pagalvėlių, prie mažų staliukų. Aišku šiomis dienomis dažnai dalis kambarių, ypač svetainė, apstatoma moderniais baldais.

Namie japonai dažniausiai valgo tradicinius nacionalinius patiekalus. Tai virti ryžiai su aštriais sūriais priedais iš daržovių ir žuvies. Pagal žuvies sugavimą Japoniją užima vieną pirmųjų vietų pasaulyje. Mėsos ir pieno produktų vartoja nedaug. Jie išpopuliarėjo tik paskutiniais dešimtmečiais.

Tai senos, aukštai išvystytos kultūros šalis. Susižavėjimą kelia šiuolaikinių ir senovės Japonijos meno meistrų kūryba: dailė, architektūra, literatūra, teatras. Visame pasaulyje išgarsėjo tokios specifinės japonų dekoratyvinio meno rūšys, kaip ikebana –

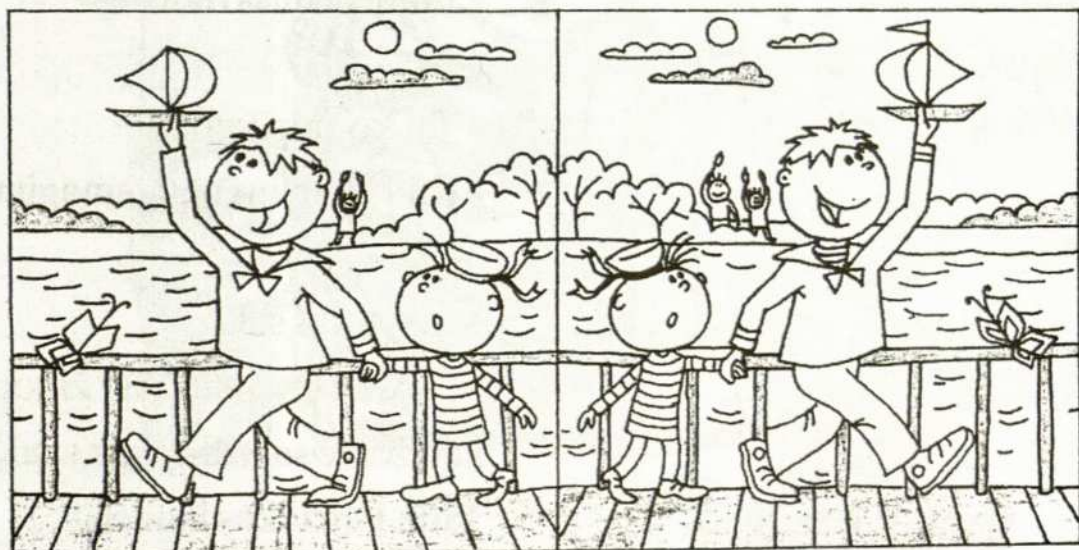
mokėjimas komponuoti gėlių puokštes, bonsaj – naminių nykštukinių medžių auginimas. Toli už šalies ribų paplito ir tradicinės japonų sporto šakos – dziudo ir karate.

Šalyje labai daug nuostabių architektūrinių ir istorinių paminklų: didžiulių Budos statulų, šventyklų, parkų, aristokratų pilių, rūmų ir mauzoliejų.

Labai sudėtingas japonų raštas. Jį sudaro VI amžiuje iš kinų kalbos perimti ir japonų kalbai pritaikyti hieroglifai. Laikraščiui perskaityti reikia mokėti apie 2 tūkstančius ženklų, o iš viso jų yra apie 10 tūkstančių. Tačiau japonai turi ir raides, kurios reiškia atskirus skiemenis, pagalbines gramatines daleles. Taip rašomos knygelės vaikams, kurie dar nemoka hieroglifų.

Pasaulyje garsėja Japonijos kino filmai, žinomos ir kelios nacionalinio teatro rūšys. Tai įvairių atmainų lėlių teatras „bunraku“, klasikinė japonų opera „no“, kurioje panaudojami senovės mitologiniai siužetai, „kabuki“ teatras su pjesėmis apie viduramžių karių ir miestiečių gyvenimą.

Dar daug būtų galima pasakoti apie šią egzotišką, savitą Tekančios Saulės šalį. Gal jums patiems kils noras plačiau pasidomėti tolimąja Japonija.

Surask 12 skirtumų ir nuspalvink.

Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

Rūtelė pasiėmė mamos
krepšį, apsiavė jos bateliais ir
patraukė prie durų.

- Kur tu Rūtele išsiruošei?
- Darban, į darželį.
- O kuo ten dirbi?
- Vaiku.

Mokytojas:

- Sakyk Jonuk, kodėl tavo
rašinys apie šunį žodis žodin
sutampa su Vyto rašiniu?

Jonukas:

- Matyt, mes rašėme apie tą
patį šunį.

Justas garsiai verkia. Mama
klausia:

- Kas atsitiko?
- Mane senelis nubaudė.
- Jautiesi nuskriaustas?
- Ne.
- Tai ko taip verki?
- Kad seneliui būtų smagiau.

Mokytojas sako:

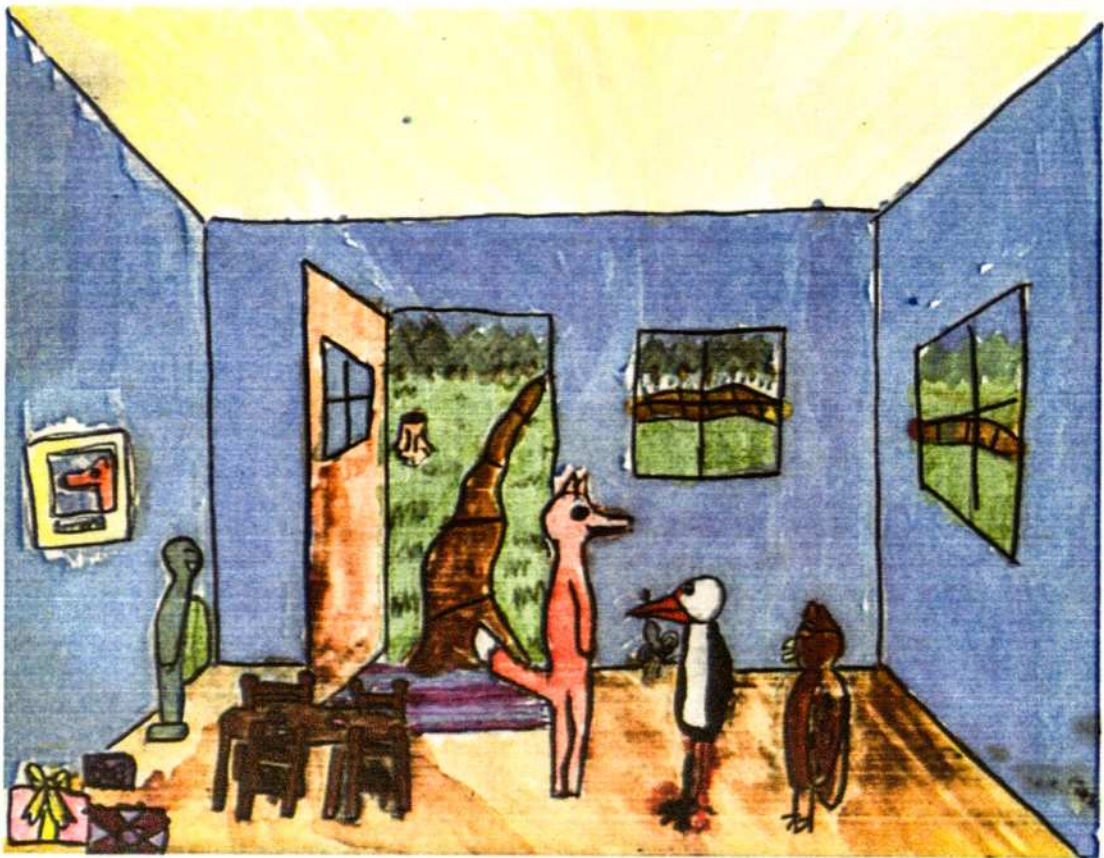
- Vaikai, manau, visi žinote,
kad žemė sukasi aplink saulę?

Tada Petriukas klausia:

- O ką gi žemė daro naktį, kai
saulės nėra?

Surask 7 skirtumus

Vijos Lietuvninkaitės, 3 kl. piešinys, Maironio mokykla, Lemont, IL

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA

Tel. 708-430-1911